

(Ερωτηματολόγιο)
Μνήμη που δαγκώνει

Στη συνέντευξη που ακολούθει ο Nikola Kavaja, ένας Σέρβος εβδομήντα τριών χρόνων που ζει στο Βελιγράδι, μιλάει στον Christopher S. Stewart. Η συνέντευξη δημοσιεύθηκε στο καλοκαιρινό τεύχος του περιοδικού The Paris Review.

Υπήρξες φυλακισμένος κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και στρατιώτης σε κομμουνιστικό καθεστώς. Εκτελούσες ανθρώπους για λογαριασμό της ΣΙΑ, έγινες αεροπειρατής, και τώρα είσαι φυγάς. Από πού θες ν' αρχίσουμε;

Νικόλα Καβάτζα: Θες κανένα σναπς;

Στιούαρτ: Όχι ευχαριστώ. Μου φτάνει το νερό.

Καβάτζα: Το νερό είναι για τους ξενέρωτους.

Στ. Σε γενικές γραμμές συμφωνώ, αλλά για μένα δέκα και μισή το πρωί είναι κάπως νωρίς για σφηνάκια.

Καβ. Είναι για την καλημέρα. Έλα, πιες μερικά σναπς μαζί μου.

Στ. Αφού επιμένεις.

Καβ. Τώρα είσαι σωστός. Σαλούδ. Λοιπόν, γεννήθηκα στο Μοντενέγκρο στα 1933. όταν επιτέθηκε ο Χίτλερ στη Γιουγκοσλαβία, ο πατέρας μου, η μάνα μου κι εγώ, μεταφερθήκαμε σε διαφορετικά στρατόπεδα στην Αλβανία. Τ' αδέρφια μου πολεμούσανε. Τον Οκτώβριο του 1944, όταν οι Ρώσοι διώξαν τους Γερμανούς από τα Βαλκάνια γύρισα στο Πετς να βρω τους γονείς μου, αλλά δε βρήκα κανένα. Είχα μείνει μόνος μου. Ο πρώτος άνθρωπος που σκότωσα ήτανε ένας Γερμανός στρατιώτης. Ήτανε πληγωμένος κι έσκυβε σ' ένα ποτάμι να πει νερό. Πήγα κοντά του, τον πηρ' απ' τα πόδια και τον έριξα μέσα σαν ένα σακκί σκουπίδια.

Στ. Δε φοβήθηκες;

Καβ. Σιγά που θα τους φοβόμουνα. Τους μισούσα. Δεν μπορούσα να βρω την οικογένειά μου πουθενά. Έσαγα μήνες και μήνες. Κάποια στιγμή βρήκα τη μάνα μου στη Βοϊβοντίνα. Μου είπε ότι δύο από τ' αδέρφια μου είχανε σκοτωθεί στον πόλεμο. Τότε μπήκα σην Ακαδημία της Πολεμικής Αεροπορίας και τελείωσα έβδομος σην τάξη μου. Έμαθα πιλότος σε πολεμικά αεροσκάφη. Τότε ρίξανε στη φυλακή κι έναν άλλο αδερφό μου, δήθεν ότι ήτανε Κομμουνιστής. Δεν ήτανε. Αλλά ο Τίτο τους υποψιαζότανε όλους.

Στ. Δεν τα πήγαινες καλά με τον Τίτο ε;

Καβ. Τον μισούσα. Τότε περίπου έγινα μέλος μιας παράνομης αντι-Κομμουνιστικής ομάδας. Μπορώ να πω ότι τότε άρχισα να ζω πραγματικά.

Στ. Ποια ήτανε η πρώτη σου δουλειά εκεί;

Καβ. Ο αρχηγός μου μ' έβαλε να γράψω με μπογιά στους τοίχους του στρατώνα: ΖΗΤΩ Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ. ΚΑΤΩ Ο ΤΙΤΟ. ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ. Είχε γούστο, χοντρή πλάκα γαμώτο.

Στ. Δε φοβήθηκες μη σε πιάσουνε;

Καβ. Ποιος θα το μάθαινε! Εγώ τότε νοιαζόμουνα μόνο για τα κορίτσια και τη μπάλα. Η επόμενη αποστολή ήταν χοντρή δουλειά. Με βάλανε να κάψω τις δεξαμενές υγραερίου στο Σομπόρ. Ο αρχηγός μου μου 'δωσε μερικές ωρολογιακές μπόμπες και τις έβαλα γύρω-γύρω απ' τις δεξαμενές. Είχανε μέσα κάπου ένα εκατομμύριο γαλλόνια υγραέριο. Πήγα μια νύχτα έκανα τη δουλειά κι έφυγα. Εκραγήκανε όταν είχα απομακρυνθεί πια. Είδα τεράστιες κίτρινες φλόγες ν' ανεβαίνουνε στον ουρανό. Τότε κατάλαβα ότι δεν ήτανε παιχνίδι. Ήμουνα χωμένος στα σκατά ως το λαιμό. Η αστυνομία περικύκλωσε τη βάση κι όλα τα γύρω χωριά. Συλλάβανε εκατοντάδες. Ήξερα εφτά απ' αυτούς. Ο ένας ήτανε ένας ταγματάρχης, ήρωας του πολέμου. Και δεν είχε κάνει τίποτα. Οι άλλοι πεθάνανε στη φυλακή.

Στ. Δεν ένιωσες ενοχές για όλ' αυτά;

Καβ. Σιγά μη νιώσω. Τι θα πει ένοχος, Σναπς;

Στ. Έχω ακόμη το προηγούμενο, ευχαριστώ.

Καβ. Όταν πιάσανε τον αρχηγό μου, έμαθα ότι πιάσανε πολλούς αξιωματικούς στο αεροδρόμιο. Με ρωτήσανε και μένα για ένα φίλο μου, το Σβέτο. Εγώ έμενα ακόμη μέσα στη μονάδα μου τότε, στην αεροπορική ακαδημία. Πήρα το οπλοπολυβόλο μου, το πιστόλι μου, τρεις οβίδες, μια πυξίδα, κυάλια και μια τσάντα ρούχα, κι έγινα λιποτάκτης. Ήξερα πως θα μας κυνηγούσανε. Ήμουνα με το Σβέτο μαζί. Αποφασίσαμε να περάσουμε παράνομα τα σύνορα και να μπούμε στην Αυστρία. Είχαμε όμως πρόβλημα. Κάποιος φώναξε στοπ κι αρχίσανε να πυροβολούνε προς το μέρος μας. Ήμασταν σ' ένα ξέφωτο κι από πίσω μας ήτανε δάσος, μέχρι τα δικά μας σύνορα. Έριξα όλες μου τις σφαίρες εκτός από τρεις.

Περπατήσαμε τρεις ώρες και μετά προσπαθήσαμε να περάσουμε πάλι τα σύνορα. Αυτή τη φορά τα πράγματα ήτανε χειρότερα. Μας στήσανε ενέδρα από τρεις διαφορετικές κατευθύνσεις. Ήτανε ο γαμημένος ο Γιουγκοσλαβικός στρατός. Δικοί μας. Μας περικυκλώσανε. Οι τρεις με οπλοπολυβόλα. Ο αρχηγός τους πλησίασε και ρώτησε πού πάμε. Έπιασα την πέτσινή μου ζακέτα και του λέω, πάμε να βρούμε τον Σβέτκο Λάκοβιτς. Αυτός λέει, δεν υπάρχει τέτοιο όνομα εδώ πέρα. Πού είναι τα όπλα σας; Του λέω, δεν έχουμε όπλα, μόνο γάντια. Και βγάζοντας τα γάντια, βγάζω και το πιστόλι μου, του το βάζω στον κρόταφο και τραβάω.

Στ. Και τι κάνανε οι άλλοι που είχανε όπλα;

Καβ. Μου μένανε εφτά σφαίρες. Μπορούσα να τους καθαρίσω όλους, στόμωσε όμως τ' όπλο μου. Με χτυπήσανε α'πο πίσω με την κάννη ενός όπλου κι έχασα τις αισθήσεις μου. Όταν συνήλθα είδα κάπου είκοσι στρατιώτες γύρω μου.

Στ. Βάλε μου σναπς.

Καβ. Δεν έχω κέφι να μιλήσω για τη δίκη, πώς με δέρνηανε μέρα-νύχτα. Έφαγα δεκαοχτώμιση χρόνια. Μετά από τέσσερα χρόνια όμως το 'σκασα στην Αυστρία κι από κει με μαζέψανε και με στείλανε στις ΗΠΑ μ' ένα πλοίο. Με πήγανε σε μια στρατιωτική βάση. Νομίζανε ότι είμαι της Κα-Γκε-Μπε. Με ανακρίνανε μήνες ολόκληρους. Μετά μου παρουσιάστηκε τρεις της μυστικής αστυνομίας, αξιωματικοί και μου προσέφεραν πολιτικό άσυλο.

Στ. Και τότε άρχισε η συνεργασία σου με τη ΣΙΑ; Τι σου είπανε δηλαδή;

Καβ. Τι να μου πούνε; Με δοκιμάζανε. Έπρεπε ν' αποδείξω ποιος είμαι. Με στείλανε να ρίξω μπόμπες σε κάτι λεωφορεία με Κομμουνιστές στη Βιέννη. Αυτό ήτανε το τεστ. Για να δούνε αν ήμουνα πιστός. Τους άρεσα για το παρελθόν μου. Ήμουνα νέος, δε φοβόμουνα τίποτα και μισούσα τους Κομμουνιστές. Άρχισα λοιπόν να κάνω πάλι βρωμικές δουλειές, εναντίον της

Γιουγκοσλαβίας και της Ρωσίας: σαμποτάζ, κατασκοπεία, ν' αποκαλύπτω διπλούς πράκτορες, δολοφονίες. Έκανα μερικά πολύ άσχημα πράγματα αλλά αποδέχθηκα τη μοίρα μου.

Στα 1959 αποκάλυψα μια σπείρα Γιουγκοσλάβων που μπάζανε όπλα λαθραία στο Αλγέρι, ντυμένοι παπάδες. Τους σκότωσα όλους. Κανείς δεν έλεγε κουβέντα για τους εξαφανισμένους. Ήτανε σαν να μην υπήρξαν ποτέ.

Στ. ήσουν κάτι σαν θεός ε; αποφάσιζες ποιος θα ζήσει και ποιος θα πεθάνει!

Καβ. Όχι, οι αποφάσεις αυτές παιρνόντουσαν από τους ανωτέρους μου. Εγώ σκότωνα μόνο. Μόνο ένα άτομο έχω στη συνείδησή μου- μια διπλή πράκτορα από την Ανατολική Γερμανία. Είχα διαταγή από τη μυστική αστυνομία να τη σκοτώσω. Όταν την τσάκωσα, εκείνη δεν ήξερε τους σκοπούς μου. Ήτανε γύρω στα είκοσι τρία. Τη ρώτησα το επίθετό της και πού έμενε. Δε θα γινότανε καμιά επίσημη αναφορά. Θα εξαφανιζότανε απλώς. Γι' αυτό τη ρώτησα πού μένει, για να ειδοποιήσω τους δικούς της.

Στ. γιατί αυτή ειδικά;

Καβ. Δεν ξέρω, τη συμπάθησα. Ήθελα να της κάνω μια χάρη. Ακόμη και όταν ήμουν φυλακή στις ΗΠΑ, τη σκεφτόμουν. Την έβλεπα στον ύπνο μου. Την είχα λυπηθεί. Ήτανε πολύ νέα. Ήτανε όμως και περήφανη. Μ' έφτυσε.

Στ. και την πυροβόλησες;

Καβ. Τι άλλο να' κανα; Δεν τη βίασα. Της είπα να προχωρήσει μπροστά και τη βάρεσα στο κεφάλι.

Στ. νομίζεις ότι της άξιζε τέτοια τύχη;

Καβ. Κοίτα, εγώ δε σκότωνα αθώους. Δεν ήτανε αυτή η δουλειά μου. Σκότωνα ανθρώπους στο ίδιο επίπεδο με μένα. Στρατιώτες να πούμε. Πράχτορες όπως ήμουν κι εγώ. Αυτή δε ζήτησε να τη σπλαχνιστώ. Και κατά πάσα πιθανότητα ήτανε ένοχη. Αλλά δε φεύγει απ' το μυαλό μου. Αυτή μόνο. Κανένας άλλος.

Στ. πώς σε πληρώνανε;

Καβ. Ανάλογα με τη δουλειά. Για τις μεγάλες δουλειές, τη δολοφονία του Τίτο, ας πούμε, πληρώθηκα 15.000 δολάρια. Για τις υπόλοιπες, 10.000. Αφήνανε τα λεφτά έξω από το σπίτι μου.

Στ. Δε δολοφόνησες τον Τίτο. Δοκίμασες όμως;

Καβ. Αυτή ήτανε πραγματικά μεγάλη αποστολή. Τον κυνηγούσα κάπου δέκα χρόνια. Η τελευταία φορά που προσπάθησα ήτανε το 1971 στο Καμπ Ντέιβιντ, στο Μαίρηλαντ. Είχε έρθει να επισκεφθεί τον Ρίτσαρντ Νίξον. Απαγορεύεται να έχεις όπλο στο Καμπ Ντέιβιντ, εγώ όμως ντύθηκα στρατιώτης της πολιτείας του Μαίρηλαντ και μπήκα. Είχα κι ένα όπλο μαζί μου. Δεν μπορούσα να μπω μέσα στο χώρο που ήτανε ο Τίτο, ανέβηκα όμως σ' ένα δέντρο στο διπλανό οικόπεδο. Τον έβλεπα με τα κυάλια μου. Αυτό που περίμενα ήτανε να βγει να κάνει καμιά βόλτα ο Τίτο. Ήτανε ωραία, δάσος. Περίμενα μέρα-νύχτα.

Στ. Ανεβασμένος πάνω στο δέντρο; Δεν κοιμήθηκες;

Καβ. Όχι, γιατί αν κοιμόμουνα πώς θα τον σκότωνα. Δεν καταλαβαίνεις τίποτα από τέτοια. Δε με γαμάς με τ' αστεία σου;

Στ. τελικά ο Τίτο, πήγε βόλτα;

Καβ. Ποτέ. Δυο μέρες μετά έφυγε. Κι αυτό ήταν όλο. Τζίφος η υπόθεση. Έκανα όμως ζημιιά στον Κομμουνισμό και στη κυβέρνησή του.

Στ. έφτιαξες μια τρομοκρατική οργάνωση με Σέρβους, αν δεν κάνω λάθος.

Καβ. Ήτανε μια οργάνωση για την απελευθέρωση της πατρίδας μας της Σερβίας. Τη βγάλαμε ΣΟΠΟ. Μας χρηματοδοτούσε η ΣΙΑ. Ρίξαμε μπόμπες στις πρεσβείες της Γιουγκοσλαβίας στην Ουάσιγκτον και την Οττάβα, και στα προξενεία της Νέας Υόρκης, του Σικάγο, του Σαν Φρανσίσκο και του Τορόντο. Ο Μπιν Λάντεν δικές μας στρατηγικές έκλεψε. Δεν ξέρω πόσοι άνθρωποι σκοτωθήκανε. Μετά όμως το Στέιτ Ντιπάρτμεντ δέχτηκε πολλές πιέσεις από τον Τίτο για να μας ανακαλύψει και να μας εκδώσει. Ήτανε μεγάλο μπέρδεμα.

Στ. Σε τσακώσανε λοιπόν;

Καβ. Όχι, μέχρι το 1978. Ήμουνα στη Νέα Υόρκη και πήγαινα σ' ένα φίλο μου και πάνω από είκοσι πράκτορες μου στήσανε ενέδρα. Στην Τρίτη Λεωφόρο. Συλλάβανε πολλούς απ' τη παρέα. Ένας δικαστής απ' το Σικάγο μας βρήκε ενόχους, καθυστέρησε όμως ένα μήνα να βγάλει την απόφαση. Εγώ βγήκα έξω με 250.000 δολάρια εγγύηση. Τελικά ο δικαστής μας αθώωσε όλους, εκτός απ' τον Στόιλκο Κάζεβιτς που άκουγε στο όνομα «Παπάς». Είχε μαζί του την αρχηγία του ΣΟΠΟ. Το FBI τον θεωρούσε τον πιο επικίνδυνο. Λάθος. Μετά τη δίκη είπα στον «Παπά» ότι ήμουνα έτοιμος να κάνω την αεροπειρατεία για την οποία του είχα μιλήσει. Το σχέδιό μου ήτανε να προσγειωθώ στο Σικάγο, να πάρω τον «Παπά», να πετάξουμε μέχρι το Βελιγράδι και να πάω να πέσω πάνω στο κτίριο της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος.

Στ. Ωστε αυτό έκανες όταν βγήκες από τη φυλακή με εγγύηση! Μια αεροπειρατεία.

Καβ. Πρώτα πήγα να δω την οικογένειά μου. Και μια μέρα με παίρνει τηλέφωνο ο «Παπάς». Μου λέει, στείλε μου εκείνες τις σημειώσεις. Για ποιον είναι, του λέω. Για τον Πρόεδρο Κάρτερ, μου λέει. Αυτό ήτανε το σύνθημα για να κάνω την αεροπειρατεία και να πάω να τον πάρω. Εκείνη τη νύχτα δούλεψα στο υπόγειο του σπιτιού μου. Εκεί είχα τα εκρηκτικά κι έφτιαχνα τις μπόμπες. Έφτιαξα δυο μπόμπες και τις έκρυψα σε δυο μποκάλια μπύρας. Τότε χτύπησε το τηλέφωνο. Ήτανε ένας πράκτορας του FBI από το Σικάγο, ο Αλ Κινγκ. Χάι Νικ, μου λέει, τι κάνεις; Του λέω, ετοιμάζω μια μπόμπα για αύριο. Αυτός νόμισε ότι του 'κανα πλάκα. Πήρα κάτι κάλτσες της κόρης μου κι έχωσα μέσα τα μπουκάλια, και μετά τα 'δεσα στα μπατζάκια μου. Κοιτάχτηκα στον καθρέφτη, εντάξει δε φαινότανε τίποτα. Την άλλη μέρα σηκώθηκα χαράματα, στις πέντε, όπως κάθε μέρα. Η γυναίκα μου μου 'φτιαξε ένα στέικ για πρωινό. Αυτό τρώω μόνο ένα στέικ. Τους χαιρέτισα κανονικά και πήρα ένα ταξί για το αεροδρόμιο. Πήγα στο μπαρ παράγγειλα ένα κονιάκ και χαλάρωσα. Πέρασα απ' το τσεκ-ιν και κοντοστάθηκα λίγο να δω πώς θα περάσω απ' τον έλεγχο. Περίμενα την κατάλληλη στιγμή να περάσω κι από τον έλεγχο. Είδα ένα ζευγάρι, ήταν αλμπίνοι και οι δυο τους, με πολλά συμπράγκαλα για κάμπινγκ στο ύπαιθρο. Κόλλησα δίπλα τους. Τότε χτύπησε ο συναγερμός. Σταματήσανε εκείνους, όχι όμως κι εμένα. Αν με σταματούσε ο αστυνομικός θα 'πρεπε να σκοτώσω. Πέρασα όμως εντάξει. Μπήκα λοιπόν στο αεροπλάνο για το Σικάγο. Δίπλα μου καθότανε μια γυναίκα πολωνέζα, που πήγαινε στις ΗΠΑ για πρώτη φορά. Τύχη να σου πετύχει! Ήπιαμε ένα κονιάκ και πιάσαμε την κουβέντα. Ένα τέταρτο πριν την προσγείωση της είπα γεια-χαρά και πήγα στην τουαλέτα. Εκεί ετοίμασα τις μπόμπες και πήγα στο πιλοτήριο. Η αεροσυνοδός με ρώτησε τι θέλω. Της λέω δος μου το κλειδί για το

πιλοτήριο. Είχε παραλύσει απ' το φόβο της. Έβαλα το χέρι μου στην τσέπη της, πήρα το κλειδί, και μπήκα στην καμπίνα. Ήτανε τέσσερις πιλότοι μέσα. Τους δείχνω τα εκρηκτικά και λέω, το αεροπλάνο είναι στα χέρια μου πια, η ζωή μου σας ανήκει. Ένα λάθος και πάμε όλοι εκεί ψηλά. Είπα στον καπετάνιο, Μίτσελ τον λέγανε, να με φέρει σ' επαφή με το FBI. Στη γραμμή βγήκε ο Αλ Κινγκ. Είχε τρελαθεί τελείως. Μου λέει, θ' αργήσεις για το δικαστήριο Νικ. Του λέω, άκου, σε πέντε λεπτά θα πετάω πάνω από το κτίριο των δικαστηρίων. Σου το 'πα χτες το βράδυ ότι έφτιαχνα μπόμπες. Μου λέει, δεν αφήνεις τα' αστεία; Του λέω, καλά, σε πέντε λεπτά θα με δεις. Πέταξα γύρω-γύρω απ' τα δικαστήρια τρεις-τέσσερις φορές. Η αεροσυνοδός μου 'φερε κονιάκ. Κάποια στιγμή προσγειωθήκαμε. Τους είπα και παρκάρανε το αεροπλάνο στην άκρη του αεροδρομίου. Εκατοντάδες αστυνομικοί περικυκλώσανε το αεροδρόμιο στο διάδρομο προσγειώσεως. Το FBI με ρώτησε τι απαιτήσεις έχω. Τους είπα ότι θέλω να μου δώσουνε τον Παπά. Εν τω μεταξύ οι επιβάτες ζητάγανε διάφορα πράγματα. Μια γυναίκα είπε ότι όπου να 'ναι θα γεννήσει. Της λέω, γαμώτο, εγώ δεν είμαι γιατρός, τρομοκράτης είμαι. Το FBI μου 'στειλε το δικηγόρο μου για να προσπαθήσει να με μεταπείσει, του είπα όμως πως είναι πολύ αργά πια. Με παρακάλεσε ν' αφήσω ελεύθερους τους επιβάτες. Αυτό ήτανε το πιο επικίνδυνο σημείο, γιατί φοβόμουνα ότι το FBI θα επιτεθεί. Είχα όμως στο χέρι μου την μπόμπα κι ήμουνα έτοιμος να απασφαλίσω στην πρώτη ύποπτη κίνηση. Όχι ζαβολιές του είπα. Θα σας τινάξω στον αέρα πριν να κάνετε κιχ. Κρατούσα την τσάντα με τους δυναμίτες πάνω στο στήθος μου. Θα σας δώσω πέντε λεπτά για να βγειτε έξω, τους είπα. Έπρεπε να 'σουν από καμιά μεριά να δεις αυτούς τους χοντρούς νέγκρους. Ήτανε για να χτυπίσαι στα γέλια. Ήτανε τόσο χοντροί, πού να φανταστείς πως θα βγαίνανε τόσο γρήγορα. Κι όμως τα καταφέρανε μέσα σε δευτερόλεπτα. Μείναμε μόνο τέσσερις άνθρωποι τελικά: ο Μίτσελ, ο δεύτερος πιλότος, ο δικηγόρος μου, κι ένας φροντιστής του αεροπλάνου.

Στ. Ο Παπάς τι έγινε;

Καβ. Μου τηλεφώνησε εν τέλει. Δεν ήτανε για καλό όμως. Μου λέει, αδερφέ, δε θα 'ρθω μαζί σου. Αυτό ήτανε το δύσκολο. Τα 'χα δώσει όλα γι' αυτή την υπόθεση: γυναίκα, παιδιά, τη ζωή μου την ίδια. Είχαμε κάνει συμφωνία. Θα οδηγούσαμε το αεροπλάνο στη Γιουγκοσλαβία. Δουλειά του ήτανε να μου δείξει το κτίριο που θα χτυπούσα. Έλειπα χρόνια από τη Γιουγκοσλαβία. Το κτίριο της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος είχε χτιστεί μετά το '60, ιδέα δεν είχα πού ήτανε. Αυτός θα μου το 'δειχνε. Δεν ήξερα τι να κάνω. Μου 'κλεισε το τηλέφωνο στα μούτρα και τέρμα. Τους είπα να ανεφοδιάσουνε το αεροπλάνο και είπα στον Μίτσελ ότι φεύγουμε. Πάνω από σαράντα αυτοκίνητα μας συνοδεύανε στο διάδρομο απογείωσης. Ο Μίτσελ με ρώτησε πού πάμε. Νέα Υόρκη, του απάντησα. Στο δρόμο τους ζήτησα ένα πολύ μεγαλύτερο αεροπλάνο, ένα 707, και καινούριο πλήρωμα. Κανείς δεν ήξερε τι σκόπευα να κάνω. Όταν φτάσαμε στο Τζων Φίτζεραλντ Κέννεντυ, το 707 ήταν εκεί και μας περίμενε. Σταματήσαμε. Ήθελα να 'μαι σίγουρος ότι δε θα με σκοτώσουνε καθώς πήγαινα απ' το ένα αεροπλάνο στο άλλο, κι ότι το νέο πλήρωμα δεν ήτανε απατεώνες. Υπήρχανε εκατοντάδες ελεύθεροι σκοπευτές της αστυνομίας. Έδεσα τον Μίτσελ και το δεύτερο πιλότο πάνω μου. Αυτός ο ζωντανός τοίχος με προστάτευε. Αφού φύγαμε από τη Νέα Υόρκη, είπα στο δικηγόρο μου το σχέδιό μου. Έπρεπε να 'βλεπες τα μούτρα του. Σα μωρό έκανε. Πετούσαμε για ώρες. Ύστερα όμως άρχισα να το ξανασκέφτομαι το πράγμα. Ήμουνα έτοιμος να πεθάνω. Αλλά δεν ήξερα πού ήτανε το κτίριο της Κεντρικής Επιτροπής. Δεν ήθελα να σκοτώσω ανίδεους πολίτες. Δεν ήτανε ποτέ η δουλειά μου αυτό. Ήθελα να σκοτώσω τον Τίτο και να καταστρέψω το μεγαλύτερο σύμβολο του Κομμουνισμού, όχι να με θυμούνται σαν ένα φονιά αθώων. Ο φίλος μου με πρόδωσε κι εγώ έχασα το στόχο μου.

Στ. Βρίσκεσαι λοιπόν μέσα σ' ένα κλεμμένο 707, με μια ομάδα ομήρων και δεν ξέρεις τι να κάνεις.

Καβ. Δεν ήθελα να χάσω τη ζωή μου για το τίποτα. Αυτό ήταν το ζήτημα. Τέτοιες ώρες όμως δεν έχεις καιρό για να σκεφθείς. Ο δικηγόρος μου μου 'πε ότι η Ιρλανδία δεν είχε συμφωνία έκδοσης με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Θα μου δίνανε πολιτικό άσυλο, θα 'μουν ασφαλής. Προσγειωθήκαμε λοιπόν εκεί πέρα. Παράδωσα τα εκρηκτικά και τους άφησα όλους να φύγουνε. Μετά αρχίσανε οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην Ιρλανδία και τις ΗΠΑ με μεσολαβητή το δικηγόρο μου. Φυσικά με προδώσανε όλοι. Η Ιρλανδία μ' έστειλε πίσω στις ΗΠΑ. Αυτό ήτανε. Τέλος. Έμεινα μέσα από το 1979 ως το 1997. Στην απομόνωση. Στην ίδια φυλακή ήτανε και ο Νοριέγκα. Δε μ' αφήνανε ποτέ έξω απ' το κελί. Είχα τρία πουκάμισα, τρία παντελόνια, τρεις πετσέτες και δύο κουβέρτες. Είχα φίλο μου ένα ποντίκι που ερχότανε να μ' επισκεφτεί τη νύχτα. Έκανα χιλιάδες επικύψεις και ανατάσεις κάθε μέρα και σκεφτόμουνα τη γυναίκα μου και τα παιδιά μου. Σκεφτόμουνα όμως και τον Τίτο.

Στ. Πώς ένιωσες όταν δολοφονούσες κάποιον;

Καβ. Δε με παρατάς;

Στ. Μετά από μια ζωή τόσο ακραία, πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να ζήσεις μια τακτοποιημένη ζωή, να καταλαγιάσεις;

Καβ. Δεν είμαι τελειωμένος. Κάνω σεξ ακόμη. Έχω δυο κορίτσια εδώ. Για δεξ βυζιά, για δεξ μαλλιά! Κι έχω κι άλλα πράγματα να κάνω, αλλά δε θα πούμε τώρα γι' αυτά. Έχω λεφτά και κορίτσια, καλή ζωή. Έχω τη βολή μου.

Στ. Βλέπω στον τοίχο φωτογραφίες του Χίτλερ, του Στάλιν και του Μουσολίνι. Είναι τα είδωλά σου;

Καβ. Είναι μεγάλοι, πολύ μεγάλοι.

Στ. Και μεγάλοι φονιάδες.

Καβ. Και οι πρόεδροι της Αμερικής σκοτώνανε.

Στ. Πώς νομίζεις πως θα σε θυμούνται; Σαν καλό ή σαν κακό άνθρωπο;

Καβ. Κακό.

Μαρία Τσάτσου.